

החברותא

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס 289 בס"ד ערש"ק פר' בראשית (ספרים) כ"ז תשרי תשס"ז

פנינים יקרים

בראשית וגו' (א/א) במסכת אבות פ"ו תורה קנין אחד שמים וארץ קנין אחד וכו' דקדקו המפרשים מה שאמר בכל אחד ואחד קנין אחד, ... זה שהתחיל תורה קנין אחד ללמדנו שאפילו באחד מהקנינים הללו יכול לזכות לעוה"ב, וזה כוונתו קנין אחד קנין אחדותו יתב"ש ע"ש באריכות. (תפארת שלמה)

בראשית וגו' (א/א) שלמה המלך אמר (משלי כה) שמים לרום וארץ לעומק ולב מלכים אין חקר, שמים לרום הוא רוממות הקב"ה וארץ לעומק היינו ישראל, והיינו אף אם ישראל הוא בעומק מאד בשפל המצב ולב מלכים אין חקר, ולזה אף אם ידמה בעיני ישראל שחלילה אפס תקוה יתחזק א"ע שלאיש ישראל ולחלק ה' שבקדו אין סוף ואין שעור למטה ח"ו ותמיד העת להתחיל בחינת בראשית. (ישמח ישראל)

ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי (א/י"ב) פרש"י שהארץ נצטווה שיהא מעם העץ כמעט הפרי והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ עץ עושה פרי לפיכך כשנתקלל האדם נתקללה האדמה גם היא, לכאורה יפלא מאין בא שתחטא הארץ כנגד יוצרה. בהעיר לב יש לומר אדרבה האדמה לא חטאה כלל כמאחז"ל גדול עבירה לשמה וזאת כי חסה הארץ על כבוד שמים להקל מהאדם עונשה מחמת שורש האדם אשר נלקח מהאדמה ושלא יתלו את הסרחון בהנשמה הרוחנית. (אוהב ישראל)

וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד (א/לא) איתא במדרש טוב יצה"ט טוב מאד יצה"ר היינו דהרשעים אינם יכולים להתגבר נגד יצה"ר שהוא אש אבל צדיקים שמחים ביצה"ר שכל הכבוד ועיקר ג"ר להקב"ה הוא עבור היצה"ר שבלעדו לא עושים שום נחת רוח. (תפארת שלמה)

אלה תולדות השמים והארץ בהבראם (ב/ד) יראה ליתן מעם על הא זעירא של הבראם שיראה האדם להקטין אצלו עניני עוה"ו והתענוגים, ואולי לזה מרמז מלת אלה תולדות שכל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים ר"ל שפוסל כל עניני עוה"ז... (מאור ושמש)

ויצו ה' אלקים וגו' - ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל וגו' (ב/ט"ז-י"ז) יש לומר בזה דרך אסמכתא כי הנה האדם הבא לעבוד את ה' צריך להזהר לבל יסתכל בחסרון חברו כלל, ולא יחזיק עצמו לחכם כי האדם המסתכל בחסרון חברו הוא מחמת גאותו שמחזיק עצמו לערך מה כי אם היה נכנע ומכיר חסרונו ועיוותו יחזיק לחברו טוב ממנו וכו' וזהו מעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו מחמת שע"ז יכנס כך היצה"ר וגאווה וימלא לבך להבחין בדרכי חברך האם טוב אם רע מחמת שתחזיק עצמך לחכם וכו'. (מאור ושמש)

לא טוב היות האדם לבדו (ב/ה) פירוש שלא יהיה האדם מרכבה לבחינת טוב כשיהיה לבדו... אכן עיקר התענוג משוכני בתי חומר מה שנבראו בעלי תאות היצה"ר והם נלחמים וטהרו וקדשו את נפשותם. (עבודת ישראל)

ענין קין והבל, הבל היה בבחינת נשמה וקין בבחינת רוח... קין אותיות ק"ן יוד - רומז על אותם האנשים שהם חושבים שהם קן ומושב להשי"ת בעבודתם ותפלתם כאלו מטיבים הבוי"ת ונתגדל בעיניהם בחשבם שמידם היתה זאת וכו', אבל הבל מדה אחרת היתה בו שהכל הבל וריק בעיניו וגם עבודתו אינה נחשבת בעיניו לכלום בחושבו שמיד הבורא ית"ש ומכוחו היתה לו זאת... ויושע אל מנחתו של הבל ואל קין לא שעוה. (עבודת ישראל)

הבל הביא גם הוא (ד/ד) הבל הביא גם את עצמו לקרבן. **הלא** אם תטיב שאת (ד/י) יש לפרש כי לפעמים היצה"ר מדיח את האדם מדרך הטובה בהראות לו שפולתו ופחיתותו, וזה שמוזהר הכתוב לטוב ישא את עצמו ויאמר אני חלק אלקי ממעל. (ישמח משה)

וישם לקין אות (ד/ט) אמרו חז"ל אות ויו' מסר לו פירוש וי' ראשי תיבות וישמן ישרון ויבעט כלומר שע"י שהיה לו לקין כל טוב לכן רם לבבו וחטא. (לחמי תורה)

הוא יושף ראש ואתה תשופנו עקב (ג/ט"ז) השמן הוא הנפש הקדמוני ישיאך להיות לראש ולהתגדל ואתה תשופנו עקב - עקב עוה"ב יראת ה'.

שיחת הרא"ש זיע"א ל"ל ת"ב תשל"א - נאסר ע"י הר"ג א.

מאין של חשך לאין של קדושה

לחפש הסיבות למה אין אנו נגאלים. למה כל אחד בדרכיו ובכאביו ולא חושב מדוע אנו הלאה בגלות. בליל ת"ב יושבים על הארץ אומרים את ה"איכה", נאנחים ביותר כאשר כל אחד שחושב על הכאב הגדול שהוא סובל. האם מרגיש דרך הכאב שלו גם את הכאב הגדול של צער גלות השכינה? הלא הכאב הפרטי דומה בהחלט לכאב של כלל ישראל ושל צער גלות השכינה. לדוגמא "היתה כאלמנה". כאלמנה שבעלה הלך למדינת הם ומקוה בכל פעם שהבעל יחזור.

אנחנו יכולים להתעורר מחדש לישועה האמיתית כזה שהרבש"ע יחזיר אותנו בכזה אופן של חדש ימינו כקדם. וא"כ למה באמת אין אנו נגאלים. ולמה לא מתעורר הצורך לחשוב מדוע הגלות נמשכה כ"כ הרבה זמן. וכי האב אינו רוצה לגאול את בניו? וכי לרבש"ע הנאה מזה שאנו מעורבים בין הגויים? נקח דוגמא מאב ואם גשמיים שבנם לא הולך בדרך הישרה. ההורים מצטערים ומוציאים כוחותיהם על מנת להחזיר את הבן לדרך התורה ולא יהיה פרא אדם, מדוע הקב"ה מרשה שנהיה פראים? הסיבה היא שנכנסנו למצות אנשים מלומדה וגרמנו את ההיפך שהמחשבות על גלות השכינה נראים אצלנו כצער של עצמו, ולכן לא חושבים שבעצם הרבש"ע מחפש אותנו כמו שאמא מחפשת את בנה. לצערנו אנחנו הולכים שנים בכיוון של כאב עצמי ולא מוציאים את הכאב העמוק של שכינתא בגלותא המצטערת על חורבן ביהמ"ק ועל זה שלא מחזירים את האמא-השכינה אלינו וממילא לא מרגישים איך שהרבש"ע רוצה לגאול אותנו.

הקב"ה מכניס אותנו בכאבים כדי שדרך הכאבים נתעורר לחשוב על צער גלות השכינה כמו שכתוב (תהלים צא) עמו אנכי

בתשעה באב הגענו למצב הכי חזק של חושך בגלל שחרבה עירנו. ביהמ"ק נחרב היהודים הוגלו. לא היה כזה חשכות, מחשך מצרים עד החורבן. החושך של חרבן הבית נמשך מהמרגלים שגרמו בכיה לדורות בזה שדברו לשון הרע על ארץ כנען. מה הביא לחורבן ביהמ"ק? צריך להיות זה לעומת זה, החשך היה תקדים לאור הגדול של שבעת ימי בראשית כי לא יכול לבא האור הגדול רק לאחר שיהיה זה לעומת זה כזה חשך [כמו שרואים במעשה בראשית שהתחילה בתוהו ובהו וחשך על פני תהום. ומדוע היה החשך? כדי ששיגו את אור שבעת ימי בראשית], כמש"כ ויאמר אלקים יהי אור. היהודים גרמו בת"ב לכזה מציאות של חשך, יכול להיות שכל זה היה לטובה אבל הכאב היה גדול, הבושה היתה גדולה, כי השונאים לא יכלו לתאר שירושלים תגיע לכזה חורבן אבל החורבן אכן קרה, כמו שקרה בדורנו שראינו בעינינו את השואה הנוראה שש מליון יהודים ולא כמו שמספרים סיפורים, וכמו שהיה חשך כך אנו יכולים לקוות ולהאמין שיבא האור שבעתיים מאור שבעת ימי בראשית.

באיזה אופן יבא האור לא יודע, אנו צריכים לעשות פעולה. אנו בוכים על חורבן בית שני כמעט אלפיים שנה בלי הפסק. בכל יום אנו מקוים למשיח ועדיין לא נושענו, בכל שנה חוזרים על האיכה, צריכים אנו לחשוב באיזה אופן יבא האור ותשועה ברוב יועץ, מה הסיבה שאנו עוד בגלות, מה הם הגורמים שבגללם אנו מונחים בכזה עמקות של החשך. למעשה כל אחד הולך כפי הרגלו ולא מתעורר מהשינה העמוקה שהוא ישן בגלות. כל אחד מתפתל בכאביו ובכ"ז אינו חושב איך להגיע למצב של גאולה, והוא שכל העולם יכירו שאנחנו עם הנבחר. מצאנו את הדרך אל הגאולה. אבל אל הגאולה לא הגענו. למה אין אנו באים ביחד

דברי המוכיחים עד שהגיע לחשכות כ"כ גדולה בחורבן הבית.

החשך שיש בגלות נמשך מחטא המרגלים שבגלל בכיתם בלילה ההוא גרמו לחשך שיגיע לדורות. וזה החשך של חורבן הבית. אבל זה לעומת זה יש האור הגדול שהוא האור של האם-השכינה. האור של האם זה רחמים וכדי להגיע לרחמים צריכים לצרף י-ה ב-ה ב-ה ה' צור עולמים. כי הקב"ה ברא את העולם בדיו וכשראה שהעולם לא יכול להתקיים בדיו צירף דין לרחמים כמ"ש (בראשית ב) ביום עשות ה' אלקים. זאת אומרת שהקב"ה הראה שהוא בעל הרחמים. איך אנחנו יכולים להכיר שהוא בעל הרחמים? בזה שאנו מכירים את החשך, וכדי שנכיר את החשך היה צריך לגרום לחורבן הבית כענין שפך חמתו על עצים ואבנים וכמו שראינו את החורבנות שהיו את החשך כך יהיה באפשרותנו להשיג את האורות הגדולים הבאים ביחד עם החשך.

האדם נולד בחשך הזה ובכח היסוד של האדם כל חייו שרשרת כאבים ודייקא בדרך זה יכול להרגיש (דער הערין) את האורות. ולכן צריך האדם תמיד לחיות ביסוד החשך שבכל פעולה שהאדם עושה צריך להכיר את היסוד שלו שהוא החושך.

הקליפה מצליחה לקחת בשבי את בני האדם לא בגלל שהקליפה חזקה. הלא הקליפה היא רק דמיון. על זה אמר דוד המלך ע"ה לך דומיה תהלה ופירושו "לך" כשרוצים להגיע אליך. "דומיה" ע"י הדמיון שמכיר את יסוד האין שלו. כלומר שהאדם כ"כ אין כמו ליל החורבן שיש בה חשכות גדולה שאין לנו בזה ההשגה. לדוגמא אבותינו סבלו בחורבן עד שהם הגיעו למצב של נשים רחמניות בשלו בשר ילדיהם. מפני שהחושך כ"כ גדול ולא היו יכולים להתגבר על הדמיון. לכן כשרוצים לנצח את הדמיון צריך להגיע למצב של לך דומיה

בצרה. ובה שאנו מונחים כל אחד בכאבו של עצמו לא מתאפשרת לו להגיע לכוה מצב שיוכר שהכאב שיש לו אינו סתם כאב שילך ויחפש את הרופא אלא שהכאב הזה מרמו האם עמו אנכי בצרה ובבל צרתם לו צר. הרי הרבש"ע שמכניס אותנו בכאב-בגלות מבקש שנכיר שאנו בגלות ולבקש מה' שיגאל אותנו. בקשה זו צריכה להיות מתוך הכרת המציאות ש-כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי (שם קל"א). האם מיסרת אותנו כדי שלא להתרחק יותר מדי, אבל הבן כ"כ פרא שלא מבין שמתכוונים לטובתו, ולכן יש עוד תרעומת ובורח. ונמצא שהבן מייסר את אמו בכדי למנוע היכולת ליסרו ומאידיך האמא דואגת על בנה שישוב לדרך הטובה. כן הקב"ה מרמו לנו ע"י יסורים שנחזור אליו ואז יופסק הכאב והחשכות של הגלות וט' באב יהפוך לששון ולשמחה.

הכאב שהקב"ה מכניס אינו כאב אמיתי רק כאשר האדם חי במחשבותיו ודמיונותיו אז הוא מרגיש כאילו בכאבים שיש לו אבל אם הוא חי במציאות של כגמול עלי אמו וחי עם הידיעה שבלעדי האם-השכינה אין לנו כל אחיזה, וכן מכיר כי כל החיות הוא רק מהקב"ה אז אנו מחוברים לרבש"ע בנועם כגמול עלי אמו ואין כאב. אבל אם נרצה להרגיש בדרך הגשמי וחומרי את דבקות ה' נשיג את ההיפך אדרבה במצב כזה נרגיש עד כמה שאנו רחוקים מהשם. וכדי לישר דרכנו צריך הקב"ה להכניס אותנו לחושך כמו הלילה של ת"ב. מתוך תקוה שדייקא החשך הקשה הזה יעורר אותנו להגיע לאור האמיתי של שבעת ימי בראשית.

היסוד הזה ברור אך קשה להעמיק אותו בתוך המודעות והכרה שטחית לכן מחכה הקב"ה בסבלנות אולי נגיע לאופן כזה שנרגיש את החשך ואת האור שנלווה אליו ולא נצטרך לגרום לנו להמשיך את הגלות הזה שנמשך כבר כ"כ הרבה שנים. ולא עזר לא דברי הנביאים ולא

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

289
T

המשך מעמ' קודם

של עצמו, ולא נאחו ביסוד של הקדושה מתוך זה שמכיר את החשך.

היו יחידי סגולה שכל הזמן חיו במציאות של מסרקות של ברזל ולא רק בשעה שבא אליהם הכאב. אחד מהם היה רבי עקיבא שעבד על עצמו להרגיש את חורבן הבית טרם נחרב. ר"ע ידע שיבא החורבן כי ראה בעיניו את הנעלם מסוף העולם ועד סופו מבכית המרגלים האט הער דער הערט דעם חורבן בכיה לדורות (קלט את חורבן הבית שהוא בכיה לדורות) ובעבודתו עם עצמו הרגיש כל חייו את צער השכינה בזה שדמיין לעצמו בכל חייו את מסרקות של ברזל כמו שהיה אח"כ במציאות. ועי"ז ביטל את החושך מזה שהיה נאחו כל הזמן והגיע לאור שבעת ימי בראשית.

(- האשכנזי 380"ה -)

תהלה ע"י יסוד האין של האדם שהוא בחשכות גדול. אמנם ככל שהוא בחשכות גדול - כעין החשך של רבי עקיבא ע"ה שסרקו בשרו במסרקות של ברזל - כך יהי באור הגדול אור שבעת ימי בראשית.

אנו רואים שרבי עקיבא אמר על רבי יוחנן בן זכאי משיב חכמים אחר (מפני שבקש להציל את יבנה והיה יכול לבקש על ירושלים - גיטין נו) כי בשעה שנשלח על האדם יסורים או כל החכמה של האדם סרה ומסוגל לענות להיפך מהכוון הנכון. מדוע באמת לא ביקש ריב"ז על ירושלים? בגלל שנגזר על ירושלים להחרב וכדי להגאל צדיקים להגיע לכוה חושך שאנו נכיר ובאמצעותו את יסוד האין כדוגמת החושך של ת"ב. וכשנגיע לאין כזה, תיעלם האחיה בקליפה כי כל האחיה של הקליפה על בני אדם הם רק מתי שלא מכירים את יסוד האין

שהשמחה במעונם

הר"ר שמואל יעקובסון ומשפ' להולדת הנכדה
הר"ר חיים שמחה נאדעל ומשפ' להולדת הבת
הר"ר יעקב קרליץ ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר אליהו אלישיב ומשפ' להולדת הבן
הר"ר נחמן קמינסקי ומשפ' להולדת הבת
הר"ר גרשון כהן ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות

חיל ע"י
משרכת החברותא
רח שני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 פקס

ת.ד. 5080

ירושלים 91050

כוס תזכומיץ

למשפחת ויסברג הי"ו

על פטירת ראש משפחתם

ר' יוסף דוד ב"ר ישראל מרדכי ז"ל

ת. נ. צ. ב. ה.

כוס תזכומיץ

להר"ר אפרים מרשה ומשפ' הי"ו

על פטירת אביו ר' שמואל ז"ל

ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

